

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ^(*)

Ἀρχιμ. Γεωργίου

Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους

Ἡ ἀγία μας Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων. Γι' αὐτό στήν Ἐκκλησία μας δέν αὐτοσχεδιάζουμε οὔτε ἀκολουθοῦμε τό λογισμό μας, ἀλλά *«ἐπόμεθα τοῖς θείοις Πατράσιν»* (Δ' Οἰκουμενική Σύνοδος), ὅπως καί ἐκεῖνοι ἤποντο τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις καί Προφήταις.

Θά πρέπει λοιπόν καί στό θέμα τῶν διαθρησκειακῶν σχέσεων καί ἐκδηλώσεων νά ἀκολουθοῦμε τούς Προφήτας, τούς Ἀποστόλους καί τούς Πατέρας. Ὅπως διδάσκει καί ὁ ἱερός Ἰωσήφ Βρυέννιος: *«Ἀμήχανον ἄλλως τήν ἀλήθειαν γνῶναι ἢ θεολογίας ἄπτεσθαι, μή τοῖς ἀγίοις ἐπόμενον»*.

Εἶναι γνωστό ὅτι τό κήρυγμα τῶν Προφητῶν ἦταν κήρυγμα ἀνενδότου καί ἀνυποχωρήτου ἀγῶνος κατά κάθε μορφῆς ἀναμίξεως ἢ θρησκευτικοῦ συγχρωτισμοῦ μέ τούς περιβάλλοντας τότε τόν Ἰσραήλ εἰδωλολατρικούς λαούς. Καί μόνο τό παράδειγμα τοῦ προφήτου Ἡλίας, τοῦ ὁποίου κατ' αὐτάς ἐορτάζουμε τήν μνήμη, φθάνει νά μᾶς πείση γιά τήν ἀλήθεια αὐτή.

Ἀνένδοτοι ἐπίσης ἦσαν καί οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, ὄχι μόνον κατά τῶν εἰδωλολατρικῶν θρησκειῶν ἀλλά καί κατά τοῦ ἀρνούμενου τόν Χριστόν ὡς Θεόν ἐνανθρωπήσαντα καί μοναδικόν Σωτήρα τῶν ἀνθρώπων Ἰουδαϊσμοῦ. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος κηρύττει: *«Πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστόν ἐν σαρκί ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι· καί πᾶν πνεῦμα ὃ μή ὁμολογεῖ τόν Ἰησοῦν Χριστόν ἐν σαρκί ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· καί τοῦτό ἐστι τό τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καί νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστίν ἤδη»* (Α' Ἰωάν. δ' 2-3).

Οἱ ἅγιοι Πατέρες ἐπίστευαν ὡς γνωστόν ἀκραδάντως ὅτι μόνον ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός σώζει τόν ἄνθρωπο, ὅτι κάθε παραχώρησις πρὸς τίς ἄλλες θρησκείες ἢ αἱρέσεις ἀποτελεῖ ἄρνησι καί προδοσία τοῦ Χριστοῦ καί γι' αὐτό ἀκυρώνει τήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

^(*) Ἐργάφη κατά παράκλησιν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐπικοινωνία» τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου Σταυρουπόλεως καί ἐδημοσιεύθη εἰς τό τεῦχος 20, Μάρτιος-Ἀπρίλιος 2002.

Λόγω τῆς πίστεως αὐτῆς οἱ ἅγιοι Πατέρες ἐτέλεσαν μεγάλους ἀγῶνας κατὰ τῆς εἰδωλολατρίας καί κατὰ τῶν λεγομένων μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν, τίς ὅποιες θεωροῦσαν ἐξ ἴσου ἐπικίνδυνες μέ τήν εἰδωλολατρία καί ὡς «μία κεκαλυμμένη ἀσέβεια πού εὐκόλως δύναται νά ἀπατήσῃ τόν νοῦν» (ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης).

Ἐτέλεσαν ἐπίσης μεγάλους ἀγῶνας κατὰ τῶν αἰρετικῶν παραχαράξεων τῆς ὀρθῆς Πίστεως καί ὑπέστησαν χάριν τῆς Ἀληθείας διωγμούς, φυλακίσεις, ἐξορίες, βασανιστήρια καί πικρούς θανάτους. Ὅλοι αὐτοί οἱ ἅγιοι Πατέρες μακαρίζονται ἀπό τήν Ἐκκλησία ὡς Ὁμολογηταί τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καί ἰσοστάσιοι μέ τούς ἁγίους Μάρτυρας, παλαιούς καί νέους.

Μελετῶντες τούς βίους τῶν Ἁγίων πού ἤρθαν σέ ἐπαφή καί συζητήσεις μέ τούς Μουσουλμάνους, ὅπως ὁ ἅγιος Φώτιος καί ὁ μαθητής του Κωνσταντῖνος (μετέπειτα ἅγιος Κύριλλος, ἀπόστολος τῶν Σλαύων), ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὁ ἱερός Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, διαπιστώνουμε ὅτι, ἐνῶ ἡ μουσουλμανική πλημμυρίς ἀπειλοῦσε τό Βυζάντιο, οἱ θεοφόροι αὐτοί ἄνδρες στίς συζητήσεις τους μέ τούς μουσουλμάνους ἐτόνιζαν ὅτι ἀληθῆς Θεός εἶναι ὁ Τριαδικός Θεός, ὅτι ὁ ὁ μόνος Σωτήρ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός καί ὅτι ὁ Μωάμεθ εἶναι ψευδοπροφήτης.

Τίς ἀλήθειες αὐτές ὑπεστήριξαν, γιά νά μή ἀθετήσουν τήν ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ καί φανοῦν ἔνοχοι ἀρνήσεώς Του, ἀλλά καί ἐξ ἀγάπης πρὸς τούς μουσουλμάνους, μήπως τυχόν πιστεύσουν στόν Χριστό καί σωθοῦν.

Στούς συγχρόνους διαλόγους δίδεται δυστυχῶς ἡ ἐντύπωση ὅτι τό θέμα τῆς Πίστεως εἶναι δευτερεῦον ἢ καί μπορεῖ τελείως νά παρασιωπᾶται, προκειμένου νά ἐπιτύχουμε πρακτικούς σκοπούς, ὅπως εἶναι ἡ συνεργασία γιά τήν εἰρήνη ἢ τήν οἰκολογία.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες τονίζουν ὅτι ὅπου ὑπάρχει ἀληθινή καί ζῶσα πίστις, δέν μπορεῖ νά μή ὁμολογῆται ὁ Τριαδικός Θεός καί ὁ Θεάνθρωπος Χριστός. «Θρησκείαν οἶδα καί τῶν δαιμόνων σέβας. Ἡ δ' εὐσέβεια, προσκύνησις τῆς Τριάδος», γράφει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος (ποίημα ΛΔ'). Μάλιστα ὁ ἅγιος Συμεών Θεσσαλονίκης στήν «Ἐπιστολήν στηρικτικήν» γράφει πρὸς τούς ὑποδουλωθέντας Χριστιανούς τίς παραμονές τῆς πτώσεως τῆς Θεσσαλονίκης, ὅτι ἐκτός ἀπό τήν ἀνάγκη τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ «πρό πάντων ἀναγκαιότερον φυλάσσειν αὐτοῦ καθαρὰν καί ἀκλινῆ τήν ὁμολογίαν. Χωρίς γάρ τούτου τά πάντα νεκρά... Οὕτω χωρίς τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως οὐδέν ὄφελος ἔσται...» καί «ὃ δοκεῖ ἐνεργεῖν (χωρίς τήν ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ) τοῦ

πονηροῦ ἐστὶν ἐξαπάτη καὶ τῆς πλάνης ὑπάρχει καρπός». Καὶ ἀκόμη «οὐδέ ἀγαθὰ εἰσὶν ἃ δοκεῖ ποιεῖν ὁ ἄπιστος ἀγαθὰ, πονηρία δὲ μᾶλλον καὶ εἰς Θεοῦ παραλύπησιν» (Ἀγ. Συμεών, ἀρχιεπισκόπου Θεσ/νίκης, «Ἔργα Θεολογικά», Ἀνάλεκτα Βλατάδων, 1981, σελ. 113).

Ἡ πίστις καὶ ὁμολογία τῶν Ἁγίων Πατέρων περὶ τῆς μοναδικότητος τῆς σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἑνός τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἀπηχεῖ τὴν διδασκαλία τοῦ ἰδίου τοῦ Κυρίου: «*Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ*» (Ἰωάν. ιδ' 6) καὶ «*ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει*» (Λουκ. ια' 23).

Θὰ πρέπει νὰ ληφθῆ σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν ποιοὶ καὶ γιὰ ποιούς λόγους προωθοῦν τίς πανθηρσκειακὲς ἐκδηλώσεις:

α) Ἡ Ὑπερδύναμις, πού στοχεύει στὴν κατάκτησι τοῦ κόσμου καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ κρατᾶ τοὺς λαοὺς ὑποτεταγμένους καὶ χωρὶς θρησκευτικούς καὶ ἄλλους ἀνταγωνισμούς.

β) Τὸ Βατικανό, πού δι' αὐτῶν προβάλλει τὸν Πάπα ὡς κορυφή ὄχι μόνον ὄλων τῶν Χριστιανῶν ἀλλὰ καὶ ὄλων τῶν θρησκείων. Αὐτό φάνηκε καὶ στὴν τελευταία ἐκδήλωσι τῆς Ἀσίξης.

γ) Ἡ Νέα Ἐποχὴ, πού στοχεύει στὴν πανθηρσκειά καὶ στὴν παγκοσμιοποίησι.

Στὴν προώθησι πανθηρσκειακῶν ἐκδηλώσεων συντελεῖ καὶ ὁ πλουραλισμός πού χαρακτηρίζει τὸν ἐκκοσμικευμένο σύγχρονο ἄνθρωπο. Ὁ πλουραλισμός ἀπαγορεύει σέ κάθε πίστι νὰ διεκδικήσῃ τὸ πλήρωμα τῆς Ἀληθείας καὶ νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι εἶναι ἡ μόνη ὁδὸς σωτηρίας. Σωστά παρατηρήθηκε ὅτι μόνον γιὰ τὴν ἰδική του ἰδεολογία δέν ἐπιτρέπει ὁ πλουραλισμός κάποια ἀμφισβήτησι ἢ σχετικοποίησι.

Τὸ πνεῦμα τοῦ θρησκευτικοῦ πλουραλισμοῦ ἐξέφραξε καὶ ὁ Πρόεδρος τῶν Η.Π.Α. Αἰζενχάουερ: «*εἶναι χρήσιμο νὰ πιστεύῃς σέ κάποια θρησκεία, δέν ἔχει σημασία σέ ποιά θρησκεία*».

Ἡ πρόκλησις γιὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς ἄνδρες νὰ ἀποδείξουν τὸν Χριστιανισμό χρήσιμο καὶ ἀποτελεσματικό γιὰ τὸν ἐκκοσμικευμένο σύγχρονο ἄνθρωπο εἶναι προφανής. Ἔτσι κινδυνεύουμε νὰ συμβιβαστοῦμε μέ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου τούτου καὶ νὰ θυσιάσουμε τὴν πιστότητά μας πρὸς τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὴν ἀγία πατερική μας παράδοσι, ὅποτε καὶ ὁ κατήφορός μας θὰ εἶναι συνεχής.

Αυτό έπαθαν οί Ρωμαιοκαθολικοί καί οί Προτεστάντες.

Ό εϋσεβής αλλά δοκιμασμένος λαός μας έχει ανάγκη νά τόν στηρίξουμε στην πατροπαράδοτο εϋσέβεια. Πολλά γύρω του τόν επηρεάζουν αρνητικά. Οί Χριστιανοί μας κινδυνεύουν από τό διαδιδόμενο γενικώτερα συγκρητιστικό πνεϋμα. Άς μή τούς προκαλοϋμε σύγχυσι καί άς μή συντελοϋμε στην άμβλυνσι τής δογματικής τους ευαισθησίας μέ τίς διαθρησκειακές εκδηλώσεις, αλλά άς τούς βοηθήσουμε νά πιστεύουν ακράδαντα ότι «Οϋτός (ό Χριστός) εστιν ό λίθος ό εξουθενωθείς υφ' υμῶν τῶν οἰκοδομούντων (τῶν ἀρχόντων τοῦ Ἰσραήλ), ό γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας καί οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενί ἢ σωτηρία· οὐδέ γάρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπό τόν οὐρανόν τό δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πράξ. δ' 12).

Άντί ἐπιλόγου καί συμπεράσματος θά παραθέσω τούς λόγους τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, πού πρέπει νά χαρακτηρίζουν κάθε Ὁρθόδοξο Ποιμένα: «Τά πρόβατα τά ἐμά τῆς φωνῆς μου ἀκούει, ἧς ἤκουσα παρά τῶν θείων λογίων, ἦν ἐδιδάχθην παρά τῶν ἁγίων πατέρων, ἦν ἐδίδαξα κατά πάντα καιρόν ὁμοίως, οὐ συμμορφούμενος τοῖς καιροῖς, καί διδάσκων οὐ παύσομαι, μεθ' ἧς ἐγεννήθην καί ἦ συναπέρχομαι» (Λόγος ΛΓ', «Πρός Ἀρειανούς καί εἰς ἑαυτόν»).

Ό Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου

† Ἀρχιμ. Γεώργιος